

SODOR VONAL

AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG LAPJA
IV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2021. MÁRCIUS

MAGAS MONGOL ÁLLAMI KITÜNTETÉSBEN
RÉSZESÜLT LÁNG ISTVÁN

A 4. DUNA-EXPEDÍCIÓ (JDS4)
BEMUTATÁSA ÉS JELENTŐSÉGE

ÍGY ÉLTÜK MEG –
A SZIGETSZENTMIKLÓSI OLAJSZENNYEZÉS ESEMÉNYEI

ÚJRA MEGJELENIK A VÍZÜGYI KÖZLEMÉNYEK

Litauszki István: „Nem szeretem a ma divatos
'kihívás' kifejezést. Feladataink voltak, amiket elvégeztünk.”

KEDVES KOLLÉGÁK!

Egy évvel ezelőtt még senki nem gondolta, hogy ennyire meg fog változni az életünk. Az otthoni munkavégzés során a magánélet jobban összefonódott a munkával, hiszen nagyon sokaknak a gyermekeik felügyeletét, tanítását is meg kellett oldaniuk.

Mindannyiunk számára kihívás volt, ami ismeretlen erőforrásokat hívott életre a családokban, a közösségekben és a munkahelyünkön.

A lassan egy éve tartó vírushelyzet újabb és újabb leckét ad az informatika-üzemeltetésnek is. Az eddig megszokott feladatok kivételes, eseti megoldásait általános jelleggel szükséges alkalmazni. A fertőzöttség vagy a megelőzés miatt a munkatársak jelentős részének kell támogatást nyújtani, hogy teendőiket irodán kívülről is el tudják látni.

A távoli munkavégzés biztosítása során egyik fontos feladatunk, hogy tekintettel legyünk az IT biztonsági szempontokra. Ez valóban nehezíti, hogy teljesen szabadon dolgozzunk otthonról, ugyanakkor védi a rendszereinket. Büszke vagyok kollégáimra, akik mindent megtesznek, hogy biztosítsák számotokra az elérhető legjobb feltételeket.

Bízom benne, hogy idén a virtuális kapcsolattartásból, ha részben is, de visszatérhetünk a személyes találkozásokhoz. Remélem, hogy mire legközelebb köszönhetlek Benneteket, a múltba tűnik a jelenlegi nehéz helyzet. Addig is vigyázzunk egymásra irodán belül és irodán kívül egyaránt!

• *dr. Kubinyi Imre*

KÖSZÖNTŐ

A MI SZAKMÁNK

VÍZTUDOMÁNY	4
HÍREK ITTHONRÓL ÉS A NAGYVILÁGBÓL	13
VÍZ-ÜGYÜNK	19

KÖZÖSSÉG

VÍZTÜKÖR – INTERJÚSOROZAT	25
TÖRTÉNELEM	29
VÍZÜGYES ÉLET	31
GYARAPSZIK A VÍZÜGYES CSALÁD	32
SZEMÉLYI HÍREK	32
AJÁNLÓ	33

TUDÁSTÁR

TANULUNK-OKTATUNK	35
NYOMON VAGYUNK!	37

SODORVONAL

az Országos Vízügyi
Főigazgatóság negyedéves
kiadványa

felelős kiadó: Láng István

kiadó: Országos Vízügyi
Főigazgatóság

felelős szerkesztő: Teszári Nóra

szerkesztő:

Csengeriné Veczán Éva
Sebestyén Miklós
Süveggyártó Anita Mária
Vitéz-Pekáry Anna

korrektor: Pákozdi József

grafikus: Zsuffa Zsanna Lídia

címlapfotó: Romet Róbert –
Hősök a szigetszentmiklósi
olajszennyezés kárelhárításában

A 4. DUNA-EXPEDÍCIÓ (JDS4) BEMUTATÁSA ÉS JELENTŐSÉGE

MI AZ A DUNA-EXPEDÍCIÓ ÉS MIÉRT VAN RÁ SZÜKSÉG?

A Duna-expedíciót a Nemzetközi Duna-védelmi Bizottság (ICPDR) hívta életre azzal a céllal, hogy a Duna és főbb mellékfolyóinak állapotáról információt gyűjtsön és összehangolja a dunai országok vízvizsgálati módszereit, segítse a Víz Keretirányelv (VKI) végrehajtását, az adatokkal hozzájáruljon a vizek jó állapotának eléréséhez. **Az első Duna-expedíció** (Joint Danube Survey- JDS1) során 2001-ben 140 különböző biológiai, kémiai és bakteriológiai vizsgálatot végeztek a Víz Keretirányelv 5.cikk szerint a Duna hosszelvénye mentén. Hat évvel később **a második Duna-expedíció** (JDS2) keretében először történt meg a halas felmérés egységes módszertannal, és került sor átfogó, egységes adatgyűjtésre a Duna-vízgyűjtő és a nagyobb mellékfolyók állapotáról. Az eredmények beépültek az első Dunai Vízyűjtő-gazdálkodási Tervbe és a nagy folyós nemzetközi interkalibrációba. Ezt követően 2013-ban, **a harmadik Duna-expedíció** (JDS3) a Duna teljes hosszán és a mellékvízfolyásokon a korábbi vizsgálatokat hidrológiai, morfológiai, hidraulikai in-situ vizsgálatokkal, biológiai és antibiotikum-rezisztencia vizsgálatokkal, valamint több száz szerves mikroszennyező vizsgálatával bővítette ki, amelyek lehetővé tették a vízgyűjtőspecifikus szennyezők meghatározását és prioritizálását a Duna vízgyűjtőn.

2019-ben Magyarország volt a Nemzetközi Duna-védelmi Bizottság soros elnöke, így **a negyedik Duna-expedíció** (JDS4) sajtórendezvényeit hazánk rendezte meg a delegációvezetők és dunai szakértők, illetve a sajtó részvételével. Magyarország vezető szerepet vállalt a Biológiai Vezető Szakértői Munkacsoportban, az inváziós fajok, illetve a zooplankton csoport vezető szakértőjeként, és a JDS4 zárójelentés adott fejezeteinek megírásában is. Magyarországon nemzeti koordinátoroként Tóth György István (kémia), és jómagam (főkoordinátor, biológia) szerveztük meg a nemzeti szakértői csoportok munkáját, a magyarországi mintavételezést a hazai és nemzetközi szakértői csoportok számára, a minták szállítását a nemzetközi referencialaborokba és a jelentéshez szükséges nemzeti adatok megküldését.

A JDS4 JELENTŐSÉGE¹

- A világ egyik legátfogóbb felszíni víz vizsgálata: 13 ország, 51 mintavételi hely, több ezer komponens vizsgálata
- Minden 6. évben megvalósul

¹ How JDS4 is protecting the Danube - YouTube / [LINK](#) /

- Új koncepció: erősebb nemzetközi együttműködés, nagyobb nemzeti szerepvállalás
- Új struktúra: nemzeti és nemzetközi szakértői csoportok, biológiai vezető szakértői csoport, biológiai vezető szakértők, kémiai vezető szakértői csoport, műszaki koordinátor és nemzeti koordinátorok
- Modell projekt: új vizsgálati módszerek tesztelése Duna-vízgyűjtő szinten

A JDS4 CÉLJAI

- Összehasonlítható, harmonizált, megbízható adatok gyűjtése a Duna és főbb mellékfolyóinak vízminőségi állapotáról
- Hozzájárulás a VKI szerinti nemzeti monitoring-programok harmonizációjához, módszertani fejlesztésekhez Duna-vízgyűjtő szinten
- Nemzeti mintavételi és állapotértékelési módszerek tesztelése és gyakorlati összehasonlítása a VKI szerinti biológiai elemekre a dunai országok között
- Erősebb nemzetközi együttműködés, oktatás és fejlesztés
- A nemzeti és nemzetközi monitoringok közötti összefüggések feltárása
- Tapasztalat-és információcsere az EU-s és nem EU tagországok között
- A Duna főágán nem osztozó országok bekapcsolódása a felmérésbe (Csehország, Szlovénia, Bosznia-Hercegovina)
- Speciális vizsgálatokkal, a felmérés eredményeivel a hiányok pótlása, hozzájárulás a 3. Vízyűjtő-gazdálkodási Tervhez
- A nagyobb nemzeti szerepvállalással a nemzeti szakértők bekapcsolódása a felmérésbe, oktatásba, új módszerek tesztelésébe
- Az új kommunikációs eszközökkel a Duna közös védelmére, megfigyelésére, újrafelfedezésére hívó üzenetek eljuttatása a dunai országok minél szélesebb társadalmi rétegeihez
- Az új struktúrával és megközelítéssel rugalmasabb és költséghatékonyabb megvalósítás, a logisztika könnyebb átszervezése a nem megfelelő mintavételi körülmények között

A JDS4 MINTAVÉTELI HELYEK

A JDS4 mintavételi helyeket a Monitoring és állapotértékelés Szakértői Munkacsoport (ICPDR MA EG) szakértői jelölték ki a Duna folyón és mellékfolyóin, 51 ponton. A mintavételi helyek magukba foglalják a Duna-vízgyűjtő minden évben rendszeresen vizsgált monitoring-pontjait (Transnational Monitoring Network – TNMN), a 3. Duna-expedíció pontjait, valamint a 2019. évi nemzeti feltáró monitoring-pontokat. Ezen kívül tartalmazznak 7 felszín alatti és 11 városi szennyvíztisztító mintavételi helyet, amelyekre a Felszín alatti Szakértői Munkacsoport (ICPDR GW TG) és a Terhelések és intézkedések Munkacsoport (ICPDR PM EG) tett javaslatot.

1. ÁBRA. ÁTTEKINTŐ TÉRKÉP A JDS4 MINTAVÉTELI HELYEIRŐL

A speciális kémiai elemzések (nagy térfogatú minták) elvégzése céljából 24 ún. kiemelt mintavételi hely lett kijelölve, ahol a speciális hosszzevény-felmérést végző szakértői csoportok végezték a mintavételeket. Kiegészítő mintákat gyűjtöttek, emellett három kiemelt mintavételi helyről (JDS4-6, JDS4-24, JDS4-47) az áttekintő vizsgálatok és a hatás-alapú monitoring céljából.

A mikrobiológiai szakértői csoport 36 erősen szennyezett mintavételi helyről gyűjtött mintát a JDS3 vizsgálatokkal összhangban, ami csak részben felelt meg a JDS4 51 mintavételi helyének.

A mikroműanyagok vizsgálatát a nemzeti szakértői csoportok végezték, a JDS4 51 mintavételi helyek közül kiválasztott 15 mintavételi helyen és 3 kiegészítő vizsgálati ponton (Brno- CZ; Tisza-Uzh-UA; Sava- RS).

A passzív mintavételt végző szakértői csoport 9 helyszínen telepített mintavevő elemet, amely 100 napon keresztül gyűjtötte az adatokat, és ugyanezen a helyeken zajlottak a halas mintavételek is. Halakat és puhatestű mintákat gyűjtöttek még kémiai és mikroműanyag vizsgálatokhoz. Összesen **több mint 1700 egyedi mintát** gyűjtöttek az elemzésekhez. A továbbiakban vázlatos áttekintést adunk arról, hogy a JDS4 keretében milyen típusú vizsgálatok történtek, és kik végezték.

A JDS4 BIOLÓGIAI PROGRAMJA

– Biológiai vizsgálatok:

- VKI szerinti 5 élőlénycsoport + lebegő mikroszkópos méretű állatok (zooplankton)
- Invazív fajok (makrogerinctelen, makrofita, halak)

– Speciális vizsgálatok:

- Környezeti-DNS (bevonatlakó algák, makrogerinctelen, halak)
- Bióta vizsgálatok (mikroműanyagok, hormon-és gyógyszermaradványok)

– Mikrobiológiai vizsgálatok, szennyvíztisztítók terhelésének vizsgálata

Biológiai Vezető Szakértői Csoport: módszertan, vizsgálatok, jelentés elkészítése; **Nemzeti Szakértői Csoportok:** mintavétel, határozás, adatküldés, nemzeti információk a jelentéshez a fitoplankton, zooplankton, fitobentosz, makrofita, makrozoobentosz, halak, invazív tájidegen fajok csoportokra.

A JDS4 KÉMIAI PROGRAMJA

– Általános vízkémiai vizsgálatok (nemzeti szakértői csoportok):

- Oldott sók, tápanyag-és oxigénforgalmi mutatók, pH

– Veszélyes anyagok, célkomponens vizsgálatok (nemzetközi referencia-laborok):

- Új elsőbbségi szennyezők a 2013/39/EU Irányelv szerint
- Duna-vízgyűjtőn új vízgyűjtő-specifikus szennyező anyagok vizsgálata
- EU Watch List szerinti veszélyes anyagok
- Egyéb veszélyes vagy jelentős anyagok a Duna-vízgyűjtőre, amelyeket kiválasztott a Kémiai Vezető Szakértői Munkacsoport
- hormonok, gyógyszermaradványok, növényvédőszerke vizsgálatok: vízből, halakból

ÚJ VIZSGÁLATOK: JDS4 SPECIÁLIS MONITORING

Speciális csúcs-szintű kémiai és biológiai vizsgálatok a nemzeti szakértői csoportok (mintavétel) és az európai partnerintézmények (vizsgálatok) együttműködésével:

- **Áttekintő vizsgálatok/hatás-alapú monitoring:** veszélyes anyagok vizsgálata (UFZ Leipzig/SOLUTIONS, NORMAN projektek)
- **Mikroműanyagok vizsgálata** (víz, üledék, halak, kagylók, UBA, Berlin)
- **Környezeti-DNS vizsgálatok:** fitobentosz, vizi makrogerinctelen, halak (víz, üledék, tartósított minta, DNAqua-Net, Museum Koenig Bonn)
- **Mikrobiológiai vizsgálatok** (ICC AT, MedUni Wien, KL Uni Krems, MedUni Graz)
- **Szennyvíztisztítók terhelésének vizsgálata** (általános vízkémiai paraméterek, szerves mikroszennyezők és nehézfémek, Győr, UFZ Leipzig/SOLUTIONS)
- **Radioizotóp vizsgálatok** (víz, üledék, IAEA, BOKU Wien)

- **Fluoreszcens spektroszkópia/szerves szennyezők** (TU Wien)
- **Oldott szerves anyagok** (Université de Lorraine)

HIDROMORFOLÓGIA

- A 3. Duna-expedíció hidromorfológiai állapotértékelésének aktualizálása, 10km-es szegmensenként, a beavatkozások és állapotváltozások alapján:
 - Nemzeti adatgyűjtés/ állapotértékelés
 - Online kérdőív és kézikönyv tervezet

JDS4 ADATGYŰJTŐ ÉS INFORMÁCIÓS FELÜLET (JDS4 DATA COLLECTION PORTAL)

A JDS4 során keletkezett terepi és laboratóriumban meghatározott biológiai és kémiai adatok, valamint fotók, leírások kezelését, kiértékelését a JDS4 adatgyűjtő-és információs felület kifejlesztése segítette. Az adatok bevitele az adatbázisba 3 féle módon történt: ODK Collect applikáció- terepi adatbevitel, web-oldal vagy az excel sablonok használatával. Az adatbázis gyűjtötte össze a különböző típusú adatokat JDS4 mintavételi helyenként, az adatbázisra épülő információs felület pedig lehetővé tette a térképi megjelenítést és a különböző léptékű lekérdezéseket, pl.: mintavételi helyenként megjelenítve: az adott helyen vizsgált biológiai és kémiai eredményeket, a mintavételt végző ország, a mintavételi idő és mintaszám adatokat. A mintavételi helyszintű információk mellett van lehetőség a mintavételi szelvény és minta szintű információk elérésére (mintavételi hely neve, vízfolyás neve, fkm, mintavételi hely koordinátái, vonatkozó TNMN pontok, nemzeti kódszám). A mintavételi helyek és vizsgált elemek elkülönítésére egységes azonosító-kódrendszer lett kifejlesztve, ami tartalmazza a mintavételi hely sorszámát, a mintavételi profilt, a vizsgálat elem nevének rövidítését, a mintavételi módszert vagy a mintavétel célját, ami gyors azonosítást, lekérdezést és áttekintést tesz lehetővé az interaktív térképeken. A megjelenítési felület 1-1 mintavételi helyre vonatkozó részminták bemutatását, illetve a térkép-táblázat-diagram formák egy nézetben való megjelenítését is lehetővé teszi.

A JDS4 vizsgálatok eredményeit és a Duna magyarországi szakaszán végzett mintavételek tapasztalatait, személyes élményeit a sorozat folytatásaként, egy következő cikkben mutatjuk be.

A cikket József Attila örök értékű versével zárom, amely már akkor megfogalmazta, amit mi vízügyesek és vízzel foglalkozó szakemberek nap mint nap látunk: mennyire fontos a nemzetközi együttműködés, a tapasztalat-és információcsera, a közös szakmai döntés és intézkedés a Duna-vízgyűjtőn, a folyó vízminőségének, vízkészletének, állapotának védelmében.

*„A Dunának, mely múlt, jelen s jövő,
 egymást ölelik lágy hullámai.
 A harcot, amelyet őseink vívtak,
 békévé oldja az emlékezés
 s rendezni végre közös dolgainkat,
 ez a mi munkánk; és nem is kevés.”*

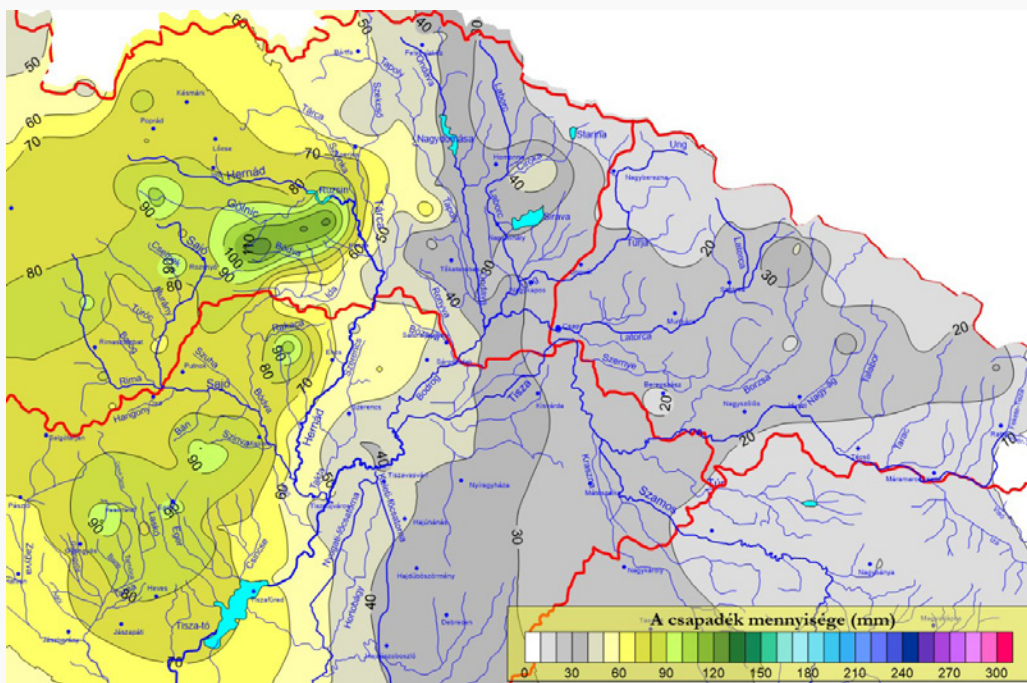
József Attila: A Dunánál, 1936

• Zagyva Tünde Andrea

A SAJÓ-HERNÁD- ÉS A BÓDVA-VÖLGYBEN 2020-BAN LEVONULT ÁRHULLÁMOK BEMUTATÁSA

AZ ÁRHULLÁMOT KIVÁLTÓ CSAPADÉK

A 2020. októberi árhullámot egy mediterrán ciklon okozta, melynek köszönhetően hazánk területén, illetve határainkon kívül sokfelé hullott jelentős mennyiségű eső. A legtöbb a Sajó, a Hernád, illetve a Bódva vízgyűjtőjén esett: október 12. és 15. között a Hernádon 94,8 mm, a Sajóén 103,1 mm, míg a Bódva vízgyűjtőjén 90,8 mm. A lehullott csapadék területi eloszlását az alábbi ábra mutatja be.

1. ÁBRA.
A LEHULLOTT CSAPA-
DÉK MENNYISÉGE (MM)
2020. OKTÓBER 12-13.
KÖZÖTT

Az igen nagy mennyiségű eső hatására a Sajó, a Bódva és a Hernád folyókon számottevő - a Sajón és a Hernádon a III. fokú árvízvédelmi készültségi szinteket jócskán meghaladó - vízszintemelkedések alakultak ki.

A 2020. OKTÓBERI ÁRHULLÁMOT KIVÁLTÓ CSAPADÉKÉR- TÉKEK A 2010. JÚNIUS ELEJI MENNYISÉGEKET IDÉZTÉK,

azzal a különbséggel, hogy az akkori rekordárvízet megelőzte egy kisebb árhullám, ami a befogadó medreket már feltöltötte.

A 2020. ÉVI ÁRVÍZI VÉDEKEZÉSI FELADATAINAK ÖSSZEVETÉSE A 2010. ÉVI ÁRHULLÁMÉVAL

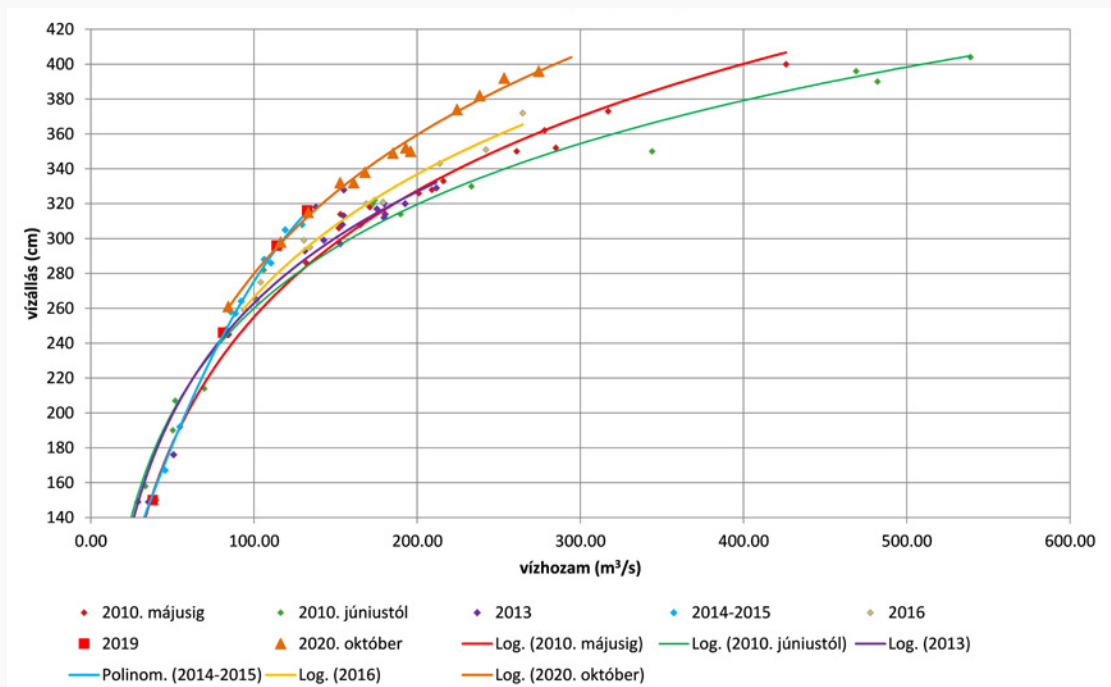
A 2010. évi árhullám során a Sajó-Hernád és a Bódva völgyében – az állami kezelésű védvonalakon történő védekezési munkák ellátása mellett – 29 település (a Sajó mentén 7, a Hernád mellett 14, a Bódva mentén pedig 8 település) esetében volt szükség műszaki segítségnyújtásra. Valamennyi állami kezelésű védvonalnál töltésmagasítás történt. A védekezési erőforrások biztosítására az Országos Műszaki Irányító Törzsnek a nem védekező Vízügyi Igazgatóságokról kellett erőforrásokat átvezényelnie. Ezzel szemben 2020-ban az operatív védekezéshez erre nem volt szükség, a védekező igazgatóság saját erőforrásából tudta biztosítani a védekezés feltételeit. Töltésmagasításra az állami kezelésű védvonalakon csak egy helyen, a Hernád mentén, Gesztely és Ócsanáros között - a 9+800–8+000 tkm szelvények között - volt szükség.

Az ideiglenes védmű megépítésének célja az volt, hogy a Belegrádi csúcsvízmű területéhez tartozó ivóvízbázis üzeme biztosított legyen. A 2020. évi ár-

1. KÉP. GESZTELY ÉS ÓCSANÁLOS KÖZÖTTI TÖLTÉSMAGASÍTÁSI MUNKÁK A HERNÁD MENTÉN

vízi védekezés során a Bódva és a Sajó mentén is egy-egy település (Szendrő és Sajóecseg) esetében vált szükségessé a műszaki segítségnyújtás. A Bódva mentén 2011-ben megépült tározók igénybevételére sem került sor, ami azt mutatja, hogy a rendszernek van még védelmi tartaléka. A 2020. évi védekezési helyszíneket és az árvízvédelmi beavatkozásokat az alábbi ábra mutatja be.

2. ÁBRA. MÉRT VÍZHOZAMGÖRBE, SAJÓ-SAJÓSZENTPÉTER

A 2020. ÉVI ÁRVÍZ KONKLÚZIÓJA

A 2010. és a 2020. évi árvízi védekezéseket elemezve elmondható, hogy a települési körtöltések, illetve a szükség- és záportározók megépítésével, valamint az állami védvonalak fejlesztésével jelentősen növekedett a térség

2010. MÁJUS

2010. JÚNIUS

2020. OKTÓBER

2. KÉP. 2010. ÉS 2020. ÉVI ÁRVIZEK LÉGIFOTÓI

árvízi biztonsága. A védművekért felelős önkormányzatok és a vízügyi igazgatóság sikeresen kezelték a most levonuló árhullámot. A fejlesztéseket folytatni kell, az elégtelen biztonságú védműveket még ki kell építeni, ugyanakkor

AZ ÁRVÍZ RÁMUTATOTT ARRRA, HOGY A FEJLESZTÉSEK ARÁNYAIBAN HANGSÚLYVÁLTÁS SZÜKSÉGES.

A védművek befejezése mellett nagyobb hangsúlyt kell fektetni arra, hogy az árvízszintek ne emelkedjenek tovább, mert akkor a kiépült rendszerek ismét elveszítik biztonságukat. Sajószentpéteren a vízszint 5 cm-re közelítette meg a 2010. évi rekordot annak ellenére, hogy mintegy 30%-kal kevesebb víz érkezett. Ez egyértelműen káros mederakadályra utal, ami veszélyes és megszüntetendő. Ezért a következő évtizedben a fejlesztések fókuszába a nagyvízi meder megfelelő kezelése kerül, hogy a levonuló árvizek helye biztosított legyen, így az árvízszintek növekedése megálljon. • *Belovai Tamás*

BÚCSÚZIK A VÍZÜGYI SZOLGÁLAT DR. HOFFMANN IMRÉTŐL

A Sodorvonal aktuális számának összeállításakor ezen a helyen egy fontos vízügyi jelkép ünnepélyes átadásáról szerettünk volna hírt adni. Nem sejtettük, hogy a köszönetnyilvánítás egyben búcsú lesz... Lapzárta után értesültünk ugyanis arról, hogy türelemmel viselt, hosszan tartó betegség után, 2021. március 10-én, életének 65. évében elhunyt dr. Hoffmann Imre nyugállományú tűzoltó altábornagy, volt vízügyi helyettes államtitkár. A vízügyi szolgálatért végzett munkáját az alábbiakkal szeretnénk megköszönni, és valamennyi vízügyi nevében őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak!

NYUGDÍJBA VONULÁSA ALKALMÁBÓL ÉS MUNKÁJÁNAK ELISMERÉSEKÉNT A VÍZÜGYI ÁGAZAT LEGRANGOSABB KITÜNTETÉSÉT, A GÁTŐRKARDOT VEHETTE ÁT 2021. MÁRCIUS 1-ÉN DR. HOFFMANN IMRE VOLT KÖZFOGLALKOZTATÁSI ÉS VÍZÜGYI HELYETTES ÁLLAMTITKÁR. AZ ŐSZEL LEKÖSZÖNT VEZETŐT OTTHONÁBAN, RÁKÓCZIFALVÁN KERESTE FEL LÁNG ISTVÁN, AZ OVF FŐIGAZGATÓJA, ÉS LOVAS ATTILA A TERÜLETILEG ILLETÉKES VÍZÜGYI IGAZGATÓ.

Dr. Hoffmann Imre 2012-től 2020-ig vezette helyettes államtitkárként a vízügyi szolgálatot a Belügyminisztériumban. Irányítása alatt elvárás lett a szakmaiság, a fegyelem és a pontosság. Működése idején az ágazat meghatározó szerepet kapott az ország vízgazdálkodásában, nemcsak az ár- és belvízvédelem, de az öntözés és az aszálykár-elhárítás területén is. A „Dr. Hoffmann Imre VÍZÜGY” gravírozással ellátott gátőrkardot kiemelkedő szakmai teljesítményéért, példamutató munkahelyi magatartásáért és a védekezési feladatok kiszolgálásáért vehette át

Láng István főigazgatótól. Az elismerés mellett az ünnepelt egy, a szakmai tevékenységét összegző szöveges-fényképes kiadványt, valamint a működése alatt történt jelentősebb vízügyi eseményeket összefoglaló filmet kapott a vízügy munkatársaitól. ●

Láng István főigazgató gondolatai a gátórkard átadása alkalmából

Tisztelt Hoffmann Úr! Kedves Imre!

Sok közös dolgunk volt 2012 előtt, amikor még tűzoltóként ismertünk. Te voltál, aki értékelted a vízügyet akkor is, amikor az a mélypontján volt, hiszen 1998 és 2012 között is kellett védekezni, és nem akármilyen árvizek ellen.

Te voltál, akire a sors 2012-ben rátestálta ezt a szervezetet, és Te fegyelmezett katonaként dolgoztál azon, hogy működőképes maradjon, mi több azon is, amitől kicsit elszoktunk: hogy a vízügy fejlődjön. Hagytad kiteljesedni a szakmánkat, egy felívelő pályát nyitottál meg előttünk. Elkezdtek számítani a vízügyre, régi-új programok jelentek meg, amelyek mára új kihívásokká váltak. Öntözés, aszály, víziközmű, települési csapadékvíz-gazdálkodás.

Teret adtál nemcsak a kihívásoknak, hanem a megoldásoknak is. Lett Tudományos Tanácsunk és megnyíltak a Közszolgálati Egyetem kapui is, hogy letegyük a vízügyi életpálya alapjait. Mindeközben nem mellettünk sétáltál, hanem együtt gyalogoltál velünk – és nem eredménytelenül.

Tűzoltóként kifinomult érzékeléssel tapintottál rá, hogy hanyattatásaink során elvesztettük saját vízügyi kultúránk, múltunk jelentős részét, amely nélkül jövő sem létezik. Digitalizálással mentetted meg a VITUKI adattárát, fejlődött a múzeumunk, szépül a levéltárunk, és vannak újságjaink. Kezdeményezésedre talán védőszentünk és vízügyi szoborparkunk is lesz.

Letetted a síneket, csak tovább kell gurulnunk rajtuk. Mégse könnyű. Szervezetünk Általad biztosított védelmét egy ideig nincs, aki átvegye, hacsak Szent László nem, de abban hinni is kell. Az elmúlt időszak eredményeit nehéz, de szép csaták hozták meg, melyek során végig tudtuk, Te és mi, hogy számíthatunk egymásra. Másképp nem működik sem az árvíz elleni védekezés, sem a tűzoltás. Ez a jövőben is megmarad, bármi jön is, számítunk Rád, és Te is számíthatsz a vízügyre.

Mindig megmaradó köszönettel, a vízügyi szolgálat nevében:

Budapest, 2021. március 1.

Láng István főigazgató

MAGAS MONGOL ÁLLAMI KITÜNTETÉSBEN RÉSZESÜLT LÁNG ISTVÁN, AZ OVF FŐIGAZGATÓJA

2021. FEBRUÁR 25-ÉN ZENEEMYADAR BATBAYAR, MONGÓLIA BUDAPESTI NAGYKÖVETE AZ ÉSZAKI SARKCSILLAG ÉRDEMRENDET ADTA ÁT LÁNG ISTVÁNNAK, AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG VEZETŐJÉNEK. A FŐIGAZGATÓ A MONGÓLIA ÉS MAGYARORSZÁG KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBEN NYÚJTOTT KIMAGASLÓ SZEREPEÉRT RÉSZESÜLT AZ ELISMERÉSBEN, AMELY A KÜLFÖLDI CIVIL SZEMÉLYEKNEK ADOMÁNYOZHATÓ LEGMAGASABB MONGOL ÁLLAMI KITÜNTETÉS. A MEGTISZTELTETÉS EGYÉRTELMŰ JELE ANNAK, HOGY MONGÓLIA A JÖVŐBEN IS SZÁMÍT A MAGYAR VÍZÜGYESEK MUNKÁJÁRA, ÉPÍT AZ ÁGAZATUNK SZAKEMBEREIRE.

A magyar-mongol vízügyi partnerség nem új keletű, egészen az 1950-es évekig nyúlik vissza. A közös munka történetének talán legfontosabb szakasza a '70-es évek elejére tehető, amikor magyar vízügyi szakértők dolgozták ki Mongólia Országos Vízgazdálkodási Kerettervét és több vízgyűjtő (Kerulen, Hovd, Dzabhan, Nagy Tavak, Ongi, Bajdrag és Tác) regionális kerettervét.

A több évtizedes együttműködésben most új fejezet nyílhat azzal, hogy az ágazati fejlesztések egyik legígéretesebb eredményét, az Európában egyedülálló aszálymonitoring-rendszert egy működő modellel mutathatjuk be a szélsőséges vízháztartási problémákkal küzdő országban. Az OVF irányítása alatt álló

VIZITERV Export Kft. ugyanis pályázat útján egy komplett monitoringállomás telepítésére nyert forrást. Ez a lehetőség más vízgazdálkodási fejlesztések előmozdításában is szerepet játszhat a jövőben. • *Regdánszki Tamara*

VITUKI – PORRÁ LETT AZ EGYKORI KUTATÓINTÉZET

Budapesten a IX. kerület déli peremén, a Kvassay-zsilip mellett 1976 és 2012 között működött a VITUKI, teljes nevén a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet.

A VITUKI-t 1952-ben abból a célból alapította a kormány a korábbi Vízhajó Intézetből, hogy alap- és alkalmazott kutatásokat végezzen és tanulmányokat készítsen az ország vízkészletének megőrzése, a magyar vízgazdálkodás fejlesztése, tudományos megalapozása érdekében. Az intézet az 1886-ban létrehozott magyar Vízhajó Szolgálat hagyományaira épülve, és kiegészülve hidraulikai, vízkémiai, hidrobiológiai és talajmechanikai laboratóriumokkal, mérőfelszerelésekkel, műszerekkel és számítástechnikai eszközökkel, nagyon sokoldalú vízügyi és környezetvédelmi kutató intézetté vált. Számos nemzetközi szakmai kapcsolattal rendelkezett, a saját szervezésű

NEMZETKÖZI TANFOLYAMA VILÁGSZERTE ISMERT ÉS ELISMERT VOLT, MEGANNYI KÜLFÖLDI SZAKEMBER ALA- POZTA MEG ÉS GYARAPÍTOTTA ITT A TUDÁSÁT.

A VITUKI központi épületét (a toronyépületet) az Iparterv mérnökei tervezték Mühlbacher István vezetésével még 1971-ben. Építése és a kutatók méltó elhelyezésének gondolata a vízgazdálkodás fokozatos felértékelődésének volt köszönhető. A mindössze 20x22 méter alapterületű építmény aljában kongresszusi termet és korszerű könyvtárat alakítottak ki. A csúszózszaluzással épült vasbeton torony szintjeit a lépcsőház és a liftakna köré építették, a szobákat a homlokzatok mentén helyezték el. A szintek közötti közlekedést két lift, egy fő- és egy menekülő lépcsőház szolgálta. Az épület legmagasabb pontja 57,77 méter volt.

A VITUKI-t 2012-ben jogutód nélkül felszámolták. A toronyépületet 2020. december 10-én robbantásos technológiával bontották le. ● Varga György

TÁJÉKOZTATÓ AZ OVF ÁLLOMÁNYMEGTARTÓ KÉPESSÉGÉT ELŐSEGÍTŐ, KOMFORTÉRZETET JAVÍTÓ INTÉZKEDÉSEKRŐL

Örömmel tájékoztatjuk a kedves kollégákat, hogy 2021. február 1-jétől mindenki számára igénybe vehetők a vízügyi ágazat iránti elköteleződés erősítését célzó intézkedések! Ennek keretében - egyebek között - a személyi állomány munkájának elismerését, a csapatsportok és a kikapcsolódni vágyók támogatását, valamint az egészséges életmód ösztönzését elősegítő szolgáltatások válnak elérhetővé. Sajnos a jelenlegi járványügyi helyzetre tekintettel néhány támogatás – például mozi- és színházjegy, állatkerti belépő, stb. – átmenetileg nem biztosítható, de bízunk benne, hogy a korlátozásoknak hamarosan vége lesz, és élhetünk majd ezekkel a lehetőségekkel is. A Humánpolitikai Osztály szeretettel várja az érdeklődőket! • *Ótott Annamária*

FELSŐ-TISZA-VIDÉKI VÍZPÓTLÓ RENDSZER FEJLESZTÉSE A VÉRKE VÍZFOLYÁSON, ÉS EGYÉB TISZAI NEMZETKÖZI PROJEKTEK ELŐKÉSZÍTÉSE

Magyarország Kormánya az 1689/2020. (X.23.) Korm. határozattal döntött az egyes magyar-ukrán határmenti vízügyi fejlesztések támogatásáról, amely szerint az Országos Vízügyi Főigazgatóság útján kell megvalósítani az ukrán Vérke-patak rehabilitációját és a kapcsolódó fejlesztéseket. A 2020 utolsó negyedévében indult, 3 évre tervezett program végrehajtása során – a Beregszász települést átszelő patak kotrása és egyes szakaszok partrendezése mellett – felújítják a Tisza egyik jelentős mellékfolyóján, a Borzsán található ún. tűs gátat is.

A tús gát felújítása, valamint a Vérke-, és a Szipa-csatornák összekötésére létesülő mintegy 300 m hosszú új csatorna magyarországi területek gravitációs vízpótlását is lehetővé teszi majd. A FETIVIZIG, a VIZITERV Environ Kft. és a VIZITERV Export Kft. előkészítésében zajló, több mint 1,2 Mrd Ft összegű fejlesztés illeszkedik a már elindult nyírségi öntözésfejlesztési programhoz.

Idén a Tiszán további programok is várhatók. Folytatódhat a sikeres Join-Tisza projekt, amely 2019-ben egy 5 tiszai ország miniszterei által támogatott egyezményrel zárult. A folytatás előkészítése a Duna-védelmi Bizottság (ICP-DR) Tisza Csoportja keretében, Magyarország vezetésével zajlik. A legfőbb hangsúly továbbra is a vízkészlet-gazdálkodási együttműködésen van, emellett a vízmérlegszámításra vonatkozó közös metodika kidolgozása, a felszíni és felszín alatti vizek állapotértékelése és közös monitoringja, valamint a digitális vízgazdálkodás koncepciója is verseng a helyért.

● *Lakatos Boglárka, Dr. Dobi László*

ÍGY ÉLTÜK MEG – A SZIGETSZENTMIKLÓSI OLAJSZENNYEZÉS

A TÉNYEK

Az év végén a Ráckevei (Soroksári) Duna-ágon bekövetkezett nem mindennapi olajszennyezést bemutatni, és egy cikkbe sűríteni, hogy mit is jelentett ez a káresemény a Vízügynek, szinte lehetetlen. A teljesség igénye nélkül az alábbiak történtek:

A 2020. december 12-én érkezett lakossági bejelentésre reagálva a KDV-VIZIG megkezdte megfeszített, III. fokú vízminőségi kárelhárítási védekezését, hogy megtisztítsa a mintegy 10.000 liter fáradt olajtól a megközelítőleg 1.850 m²-nyi területet. Ezt követően december 15-től az OMIT is felállt 9 napra, hogy a védekezés országos irányításában segítkezzen.

EZ IDŐ ALATT A KDVVIZIG RÉSZÉRŐL ÁTLAGOSAN NAPI 44 FŐ VETT RÉSZT A KÁRELHÁRÍTÁSBAN, MÍG AZ ÉDU- ÉS A KÖTIVIZIG 5-5 KOLLÉGÁVAL KÉPVISELTETTE MAGÁT.

fotók / OVF - Romet Róbert

A logisztikai és egyéb feladatok ellátásában emellett még 30-35-en dolgoztak. A munkálatok során 16 m³, illetve 8*220 liter fáradt olajat és olajos vizet, valamint 613.000 tonna olajos nádat és iszapot távolítottak el.

Mit jelenthetett a két társ-VIZIG munkatársainak, hogy karácsony előtt 10 nappal, ezüstvasárnap fél tízkor megszólal a telefon: délután kettőkor 150 km-el távolabb jelentkezzenek szolgálatra egy jelentős olajszennyezés elhárításához? Köztük olyan is, akinek a családjában 6 gyermek van... Mindenekelőtt azt,

hogy a várható védekezéshez szükséges málházással párhuzamosan nulláról kell megszervezni az otthonmaradó dolgokat. Megannyi kérdés merült fel: *„Mennyi és milyen felitató anyagot vigyünk magunkkal? Ki megy el a gyerekért kedden a szolfézs után? A darus autóra felfér még a SANOL-gép mellé a perlit is? Elrakjam a borotvát, vagy másnap estére már itthon is leszünk?”* S még sorolhatnánk.

10 nap a pesti, szolnoki és győri kollégák életéből. Összeszokottan, mintha mindig is együtt dolgoztak volna. Az együtt készített adventi koszorú – hisz mégiscsak ünnep van. A helyiek támogatása – szorítanak, mézeskalácsot sütnek, megállítják őket a boltban és a napjukról kérdeznak. A boltos, aki ingyen főz kávét, az étteremtulajdonos, aki ingyen biztosít napi meleg ételt és teát. Tudni és érezni, hogy másnak is fontos a munkád. Amikor jó vízügyesnek lenni. Ezt biztos sokáig fogjuk emlegetni! ● *Dr. Hegedűs Hajnalka*

AZ OLAJFOLT A SZÓVIVŐ SZEMÉVEL

Immár 9 éve boldog vízügyesnek vallhatom magamat. Sok-sok nagy csata van már a hátam mögött, voltam részese hatalmas árvíznek, sőt árvizeknek, jégvédekezésnek, hulladékgyűjtési akcióknak, kimondottan mostoha körülmények között. Dolgoztam tavaly a Balatonnál, a Sajó-völgyben, láttam a vízügyes kollégákat ott is nehéz helyzetekben, halálosan fáradtan.

Mindig is tudtam, éreztem közöttük azt a hatalmas vízügyes szívet, amely folyamatosan előre és előre viszi a munkánkat, amely állandó segítő-készséggel párosul, de

OLYAN CSODÁT, AMIT SZIGETSZENTMIKLÓSON MEGTAPASZTALTAM, MÉG SOHA NEM ÉLTEM ÁT...

December 12-én egy telefonhívással kezdődött. Nálam szóvivőként természetesen minden helyzet így kezdődik, hiszen a kollégáim először felhívnak, ha olyan dolog történik, amely a sajtó érdeklődésére adhat okot. Utána pedig vagy jönnek azok a bizonyos interjúk, megkeresések, vagy nem. Bevallom, amint megkaptam a hívást, tudtam, hogy most jönni fognak. De azt azért álmodban nem hittem volna, hogy ennyi...

December 15-től kezdve - hamarabb csak azért nem, mert COVID-19-kontaktként karanténban kellett töltenem az időt addig, amíg megkaptam a negatív teszteredményt - szinte folyamatosan a helyszínen voltam. Szemerkélő esőben, bőr alá bekúszó hidegben, szélben és - a legritkább esetben - napsütésben. Valahogy még a természet is gyászolt.

Soha, de soha nem felejttem el azt a dermesztő érzést, ami átfutott rajtam, amikor először kiértem a területre. Azt a borzalmas szagot... Nem felejttem el a kis teknőst, aki a testét lassan mozgatva, kétségbeesetten próbált fenn-

maradni az olajfolt felszínén, és akit végül sikerült kimenteni. Nem felejttem el a vízügyes kollégát, aki leszállt a hatalmas munkagépről, mert meglátott egy vízisiklót, és addig ment kezében a kicsi állattal, amíg biztonságban nem tudta. Nem felejttem el a budapesti, szolnoki és győri kollégák végtelen szeretetét, kitartását, a fáradt szemeiket. A kedves invitálásukat, hogy bizony egyek-igyak én is abból a sok jóból, amit a helyiek hoztak nekik. Hogy mennyit segítettek nekem abban, hogy megtanuljam a helyes szakkifejezéseket, és az operatőröknek, hogy a Truxorokat is jól fel tudják venni, közben nehogy veszélybe kerüljenek egyedül csellengve a munkaterületen... Megértették, hogy azon kívül, hogy nekik éjjel-nappal dolgozniuk kell, mennyire fontos a közvélemény naprakész, őszinte és szakszerű tájékoztatása közérthető nyelven.

Nem felejttem el, ahogy a budapesti vízügyesek győzködték a társukat, aki épp a szülészetén volt a feleségével, hogy pihenjen most meg, koncentráljon a szülésre, a tőle kért tervet elég lesz pár óra múlva küldenie. És azt sem felejttem el, hogy a többiekhez hasonlóan december 23-án már kicsit (na jó, nagyon) fáradt voltam. Hiszen sem a hajnalom, sem a nappalom, sem az estém nem volt szabad. Kész csoda, hogy így is parádés finomságokat tudtam az asztalra varázsolni karácsonykor!

Nehéz leírni, megfogalmazni azt az érzést, amit egy szóvivő ilyenkor érez. Nincsenek szavak a fáradtságra, bár mindig történt valami, ami újra meg újra erőt adott. Ilyen volt például, amikor felhívtak a Köztársasági Elnök hivatalából, hogy Elnök úr figyeli a nyilatkozataimat és szeretne velem beszélgetni a januári podcastjában. Vagy a helyszínen az ott élők szeretetteljes viselkedése, ahogy bízattak és köszönték a munkánkat. Vagy éppen a családom szeretete.

Nagy szerencsém, hogy profik állnak a hátam mögött, így minden nap időben ki tudtunk adni közleményt, ha kellett, elláttuk a sajtót a legjobb minőségű felvételekkel. De azért az engem is mellbe vágott, hogy csak január elejéig több mint 800 megjelenésünk volt...! Hatalmas szám ez! Ám egészen biztosan hatalmasabb az az élmény, amit kaptam a kollégáimtól. Köszönöm mindenkinek! • *Siklós Gabriella*

ÍGY EMLÉKEZIK VISSZA A SZAKASZMÉRNÖK

December 12-én a bejelentés után, amikor kiértem a helyszínre, azonnal láttam, hogy nem mindennapos jelenséggel van dolgunk. Nem vettem még videóra, ahogy sűrű lekvárként lehet kavarni a kifolyt olajat, a víz nem is érezhető benne. Amikor a kollégákat felhívtam – ne felejtjük el, ezüstvasárnap előtti szombat volt! –, hogy olajszennyezés van és készüljenek, abból már gondolhatták, hogy komoly az ügy, hogy megkérdeztem, hány cserpákot (*merítő edény, a szerk.*) tudnak azonnal kihozni. A gyorsaságról csak annyit, hogy a bejelentéstől számított 4 órán belül megkezdődött a beavatkozás. Onnantól kezdve viharos gyorsasággal telt az idő. Tengernyi telefon, munka, az emberek kedvessége, ingyenes felajánlások – forró tea, meleg ebéd, térítésmentes felmérés és veszélyeshulladék-elszállítás –, amikre még nem volt példa. Számomra a

LEGKEDVESEBB EMLÉKEK EGYIKE EGY NAGY TÁL – GYEREKEK ÁLTAL KÉSZÍTETT – MÉZESKALÁCS,

de nehéz egyet kiemelni a sok szívből jövő és sokszor név nélküli felajánlás közül. A hidegben töltött órák, napok alatt a leginkább életmentő pedig a forró tea volt. Kijelenthetem, hogy ilyen védekezést az elmúlt húsz év alatt még nem éltem át. Örülök, hogy részese lehettem ennek a szeretethullámnak, ami legalább enyhíteni tudta számunkra a szennyezés negatív hatását. Nem utolsó sorban kiemelném kollégáim és a társ-vízügyes munkatársaink helytállását, ami példaértékű volt.

• *Kovács Attila János (KDVVIZIG)*

Ezúton gratulálunk Kovács Attila Jánosnak, a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság III. Szakaszmérnökség vezetőjének, aki 2021. március 12-én miniszteri elismerésben részesült! Dr. Pintér Sándor belügyminiszter úr a Köz Szolgálatáért Érdemjel Ezüst Fokozatát adományozta a szakaszmérnök úrnak.

ÉS ÍGY A TERÜLETI FELÜGYELŐ

December 12. szombat, munkanap. Megígértem a feleségemnek, hogy időben hazaérek. Estére még egy közös vacsorát is megbeszéltünk a barátokkal. Amikor a kollégák értesítettek, hogy szükség lenne pár eszközre, mert

Szigetszentmiklóson olajról érkezett bejelentés, azt gondoltam, hogy valószínűleg vaklárma. Nem sokkal később a szakaszmérnök úr is hívott, és egyértelmű lett számomra, hogy nem egy egyszerű esettel állunk szemben.

Azonnal felhívtam a szabadságon lévő gátőr kollégámat, akinél raktáron van a vízminőségi indulókészlet, hogy készüljön. Gyakorlatilag 30 percen belül a teherautón voltak az elsődleges beavatkozáshoz szükséges anyagok, és elindultunk Szigetszentmiklóásra.

Elsőként talán nem is a látványra, ha-

nem a területen érezhető olajszagra lettünk figyelmesek, ami meg is lepett. A kifolyóárokban azonnal megkezdtük az olaj lokalizálását. Közben sorra érkeztek a további berendezések, térvilágítás, áramfejlesztő. Napnyugtára a kifolyóárokban elhelyeztük az olajfelszívó hurkákat, és kiépítettük a világítást. Ekkor már kezdett tudatosulni bennünk, hogy egy jó ideig itt leszünk. A látási viszonyok miatt csupán vasárnap reggel sikerült a teljes érintett területet meghatározni, ami elborzasztott mindenkit.

Visszatekintve büszkeséggel tölt el a szakaszmérnökség és a kollégáim helytállása a védekezés során. Egy

SZOKATLAN ÉS EDDIG MÉG NEM LÁTOTT FELADATTAL NÉZTÜNK SZEMBE, ENNEK ELLENÉRE TANÁCS TALÁNSÁGOT EGYIKÜK SZEMÉBEN SEM LÁTTAM.

Kihívást jelentett a védekezés megszervezése, pontosabban a szükséges feladatok meghatározása. A lokalizálás nem okozott problémát, viszont a 3. naptól kezdve maga a mentesítés már igen. Mégis valahogy egymásra épültek az ötletek, és amit este – akár szolgálati időn túl is – elgondoltunk

fotó / OVF - Rómet Róbert

lehetséges műszaki megoldásként, az másnap gyakorlatilag játszi könnyedséggel valósult meg, köszönhetően a talpraesett és profi kollégáimnak.

Mindannyiunkat meglepett az a közösségi összefogás, melyet a helyszínen vagy a médiában tapasztaltunk. A forró tea vagy a meleg étel kimondhatatlanul sokat számított mind fizikálisan, mind morálisan. Egy általános védelmi helyzet esetén ritkán kerülünk ennyire közvetlen kapcsolatba a lakossággal. Bízom benne, hogy most az egész ágazat számára kivívtuk az emberek elismerését.

Furcsának tűnhet, de magát a munkát kifejezetten élveztem. Az ötletelést, a lehetséges műszaki megoldások keresését, kivitelezését remek szakmai tapasztalatnak tartom. Sok védekezésben vettünk már részt, komplexitását tekintve talán mégis ez volt az eddigi legnagyobb kihívás szakmailag és emberileg egyaránt.

És az ünnepek közeledte sem törte le a lelkesedést. A védekezés első szakaszának lezárását követően aztán mindenki a magánéletre próbált koncentrálni, de a 30-án érkező újabb szennyezés ebbe is beleszólt... Nagyon szépen köszönöm a családomnak azt a türelmet, mely nélkül nem tudtam volna megfelelően helytállni!

És külön köszönöm a védelemvezetésnek az engedélyt arra, hogy az ebben az időszakban megszületett kisfiamnál ott lehettem a kórházban!

• *Németh Gábor (KDVVIZIG)*

fotók / OVF - Romet Róbert

NEM KIHÍVÁS, HANEM FELADAT

MINDEGYIK JELENTŐS ÁRVÍZNÉL OTT VOLT, BIZTOSAN SZÍVESEN MESÉL MAJD! - BIZTATTAK A KOLLÉGÁK, HOGY KERESSEM MEG LITAUSZKI ISTVÁNT, A NEVES ÁRVIZEST ÉS VÍZÜGYI DIPLOMATÁT. ANEKDOTÁZÓS, ÉRZELMES VISSZAEMLEKEZÉSRE SZÁMÍTOTTAM. ÉRZELGŐSSÉGMENTES, A MINDENKORI FELADATRA KONCENTRÁLÓ, A SZAKMÁT TISZTELETTEL ÉS JÓZANUL KÖZELÍTŐ IDŐS SZAKEMBERREL BESZÉLGETHETTEM, AKI MA IS ÉLÉNKEN FIGYELI A VÍZÜGY FEJLŐDÉSÉT, DE LEGINKÁBB A LONDONBAN TANULÓ UNOKÁJÁNAK VIDEÓHÍVÁSAI ÉS HAZALÁTOGATÁSAI ÉLTETIK.

fotó / OVF - Romet Róbert

A vírushelyzet semmilyen téren sem teszi könnyűvé az életünket, de egy interjú elkészítésekor még fájóbb a személyes találkozás hiánya. Ám úgy tűnik, a vízügyes doyeneknél a víz pusztá említése is – akár egy varázsütés – „megtöri a jeget”, létrehozza a láthatatlan kapcsolódást. Mint ahogy ez most is történt, az egykori kondorosi kisfiúval, aki 1942-ből, 5 éves korából őrzi az első, de annál élesebb emlékét a vízről.

„A házunk a falu szélén állt, a mellette lévő lapos területen, egy mélyedésben összegyűlt a belvíz, még a kertünkig is elért, és egészen ’43-ig is megmaradt ott. Bármilyen hihetetlen, én abban a vízben tanultam meg úszni, kacsák és libák között!”

Jómódú családból származott, amelyet tönkretett a háború. Édesapja, a fiatal bognár prosperáló fatelepet működtetett, amit a felesége, egy módos parasztlány örökségéből vásároltak. *„Miután apám eltűnt a fronton, a telepet széthordták, a szemünk láttára vitték el a lovainkat. Amíg őt nem nyilvánították halottá, kuláknak számítottunk, így kész csoda, hogy az általános iskola idejére felvettek a népi kollégiumba Gyulára.”* Márpedig nagy szüksége volt erre a családnak: a fiatalasszony egyedül maradt a négy gyerekkel, István,

a legidősebb, 8 éves volt ekkor, míg a legkisebb nemrég született. A nagyfiú később Békéscsabára került kollégiumba, hogy az akkoriban alakult Építőipari Technikumban tanulhassa a vízügyes szakmát. „Az volt a cél, hogy mihamarabb dolgozzak, ezzel is mentesítve anyámat. Végül is ez a „kényszer” terelt a vízügy felé.”

Az okos és szorgos fiú a középiskola után ösztöndíjat kapott, felvették a moszkvai egyetemre, de nem volt külföldi diákfelvétel ott, ahová menni akart, ezért úgy döntött, itthon marad, a Műszaki Egyetemen.

Diáktársaival nyaranta építkezéseken dolgoztak. 1954-ben Győrbe jelentkeztek rakodómunkásnak, így részt vehettek a szigetközi árvíz mentési és védekezési munkálataiban is. „Ásványráron mentettük az embereket és az állatokat. Vagyis merő véletlenségből már 18 évesen kapcsolatba kerültem az árvízzel.” Nem is sejtette akkor, hogy egész életére szól ez a kapcsolat.

Friss diplomával a zsebében a szegedi vízügyi igazgatósághoz szerződött, hogy közelebb lehessen édesanyjához és segíthesse a családját. Erre így emlékezik vissza: „1959. június 1-jén léptem be a vízügyi szolgálatba. Nagyon jól alakult a sorsom: már '62-ben – mindössze 26 évesen – szakaszmérnök lehettem Hódmezővásárhelyen.” Nagy terület tartozott hozzá, a Tiszától a román határig, 800 fővel. Ráadásul a '60-as években árvízből is kijutott bőven. De Istvánt erre gondolva sem járja át valamifajta hősi-es nosztalgia. „Nem szeretem a ma divatos 'kihívás' kifejezést. Feladataink voltak, amiket elvégeztünk. Ha öntözésről volt szó, azt csináltuk, ha belvízelvezetésről, akkor azt. Építettük, üzemeltettük a csatornákat, szivattyútelepeket, karbantartottuk a töltéseket. Aztán ha jött az árvíz, védekeztünk. Megszoktam.”

Az 1970-es nagy árvíz idején védelemvezető volt a szakaszmérnökségen, ő felelt a Tisza-bal partjáért Mártélytól a Maros-torokig és a Maros jobb partjáért az országhatárig, valamint a belvízi védekezésért. Dégen Imre, az Országos Vízügyi Hivatal (OVH) elnöke gyakran jött szemlére, és feltűnt neki Litauszki István rátermettsége. Hamarosan Budapestre helyeztette át, az OVH átalakulóban lévő Árvízvédelmi és Folyamszabályozási Főosztályára, amelyet a Győrből szintén ekkor érkező Bencsik Béla vezetett. Az Árvízvédelmi Osztályon Máthé Zoltán osztályvezető mellett három főmérnök kezdett dolgozni, közülük István a délvidéki igazgatóságok területi felügyeletét, valamint az árvízvédelemmel kapcsolatos kutatás, műszaki fejlesztés és szabályozás „menedzselését” kapta feladatául. Dégen a nemzetközi mélyvízbe is rögtön bedobta a fiatal

**„AZ VOLT A CÉL, HOGY
MIHAMARABB DOLGOZZAK,
EZZEL IS MENTESÍTVE ANYÁMAT.
VÉGÜL IS EZ A „KÉNYSZER”
TERELT A VÍZÜGY FELÉ.”**

**„MERŐ
VÉLETLENSÉGBŐL
MÁR 18 ÉVESEN KAP-
CSOLATBA KERÜLTEM
AZ ÁRVÍZZEL.”**

**„A '70 ES ÁRVIZET
KÖVETŐEN NAGYON SOK
HELYEN MEGERŐSÍTET-
TÜK A TÖLTÉST SZERTE
AZ ORSZÁGBAN.”**

szakembert: mint a Jugoszláviával fennálló határvízi együttműködés kormány meghatalmazottja, őt vette maga mellé titkárnak. *„Ez egy zsíros stallum volt: akkor utaztam, amikor akartam, keményvalutában kaptam napidíjat... A feladataim révén a gazdasági kormányzati együttműködésbe, a nemzetközi kapcsolatrendszerbe is belekeveredtem. Személyemet a rendszerváltás után is elfogadták a külföldi vízügyi partnerek, így maradtam ebben a feladatkörben, és a későbbi utódállamokkal kötendő egyezményeket is én készítettem elő. „A pártba sosem léptem be, így vezérigazgató nem lett belőlem, de 1978-ban kineveztek vízügyi tanácsosnak. Jól kerestem és jól éreztem magam” – értékeli életének ezt az időszakát. A vízügy helyzetének alakulásával azonban már kevésbé elégedett.*

„Amikor az Országos Vízügy Főigazgatóságból Országos Vízügyi Hivatal lett, Dégen Imre pedig államtitkári rangban az elnöke, az szintlépést jelentett a vízügynek. 1987-ben azonban egy minisztériumban egyesítették az ágazatot a környezet- és természetvédelemmel, ami nagyon szerencsétlen ötlet volt. Aztán '90-ben, a rendszerváltáskor senki sem akarta felvállalni a vízügyet kormányzati szinten, végül Siklós Csaba közlekedési és hírközlési miniszter „fogadta be” a maga területére.” A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériumban, azaz a KHVM-ben így létrejött a vízügyi helyettes államtitkárság Németh Miklós, majd Hajós Béla vezetésével, alatta pedig egy vízkárelhárítási és egy vízgazdálkodási főosztály. A korábbi minisztérium vízügyi részéből pedig Vízügyi Főigazgatóság lett. Litauszki István ez utóbbinál maradt árvízvédelmi és folyamszabályozási főosztályvezetőként, innen helyezték át a minisztériumba főosztályvezető-helyettesnek 1995-ben, 59 évesen. „Szakmai munkám jelentős eredményének tartom, hogy a '70 es árvizet követően nagyon sok helyen megerősítettük a töltést szerte az országban, például a Dunán Budapesttől a határig. (2013-ban szinte 'nem volt dolgunk' az árral, olyan jól védtek a töltések: Solttól Dunapatajig nem is volt víz a töltés mellett.) De a hatáskörömbbe tartoztak a nagyműtárgyak, és én menedzseltem a minisztériumban a folyószabályozás kérdését is.”

fotók / OVE – Rómet Róbert

Tudására és tapasztalatára nyugdíjasként is számítottak a kollégák: tanácsadóként továbbra is minden alkalommal részt vett az árvízi védekezésben, az OMIT-üléseken ott ült a törzsvezető mellett a Márvány utcában. Aztán megindult a felső-tiszai fejlesztés, aminek az OVIBER felkérésére szintén részese lett. Két-két cikluson át a Magyar Hidrológiai Társaság Etikai Bizottságának, majd a Szeniorok Tanácsának elnökeként is tevékenykedett. Egészen 2006-ig aktívan dolgozott, és a mai napig figyelemmel kíséri a szakma alakulását.

A megérdemelt pihenésbe most fájdalom vegyül, két hónapja veszítette el feleségét. Ilonka valaha szintén vízügyes volt: egy gátőr lányként lett technikus az igazgatóságon, így ismerkedtek meg. Gyermekeik, Ágnes és István nem kaptak kedvet a műszaki pályához, mindketten a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolát végezték el, ma magánvállalkozók.

Ebben a nehéz időszakban István legnagyobb öröme és támasza a 24 éves unokája, aki bár messze él, igazi online-lovagot nevelt a nagypapájából. *„Bernadett most Londonban tanul és dolgozik, így ritka alkalom, hogy személyesen találkozunk. De itt az okostelefon! Detti megtanított használni a Vibert, azóta sokat 'chatelünk'. Ő adja az erőt nekem, én pedig miatta is igyekszem tartani magam.”*

• Teszári Nóra

SZÉCHENYI SZEMLEÚTJA A TISZA-VÖLGYBEN

A 175 éves Tisza-szabályozás előkészítése

Gróf Széchenyi István pályafutása során két – európai léptékkal is nagyszabású – vízi munkálatnak volt az elindítója és megszervezője: az Al-Duna és a Tisza szabályozásának. E munkáknak évtizedes előzményei voltak, ennek ellenére a gróf segítségével mégsem tudtak kimozdulni a holtpontról. Az Al-Duna szabályozása az 1830-as években megindult, a Tisza-völgy rendezését azonban többszöri nekifutásra sem tudták megkezdeni. A szabályozás politikai kérdéssé vált, Széchenyi azonban felül tudott emelkedni a kormánypárti-ellenzéki vitákon.

**CÉLJA A MAGYARSÁG ERKÖLCSI ÉS GAZDASÁGI
FELEMELKEDÉSE VOLT, ÉS AZ EHHEZ VEZETŐ ÚT EGYIK
LEGFONTOSABB ÁLLOMÁSÁNAK AZ ALFÖLD
RENDEZÉSÉT TEKINTETTE.**

Tervei valóra váltásának lehetősége akkor nyílt meg előtte, amikor az uralkodó 1845-ben megbízta a Helytartótanács Közlekedési Bizottmányának elnöki teendőivel. Hivatalba lépését követően azonnal munkához látott: áttanulmányozta Beszédes József, Vásárhelyi Pál és Lám Jakab szabályozási elképzeléseit, valamint Huszár Mátyás és Lányi Sámuel felméréseit, térképeit. Majd 1845 őszén szemleútra indult a Tisza-völgybe, hogy megismerje a helyi birtokosokat a szabályozás ügyének. Útja fontosabb állomásait ő maga sorolja fel a következő évben megjelent „Eszmetöredékekben”:

„Mindenek előtt a Tisza völgyére irányozni lépteimet, határozván el magamban... ez év szeptember 27-én... útnak is indultam el Pestről, s pedig Miskolcra és S. újhelyen és a Vásáros Naményba, innen Nagy-Kállón és Debreczenen át Dobra, e helyről pedig Madarason keresztül Szolnokra, honnét Kun-Szent-Mártonnak Szegedre, és onnan vissza Pestre.”

Útjáról naplóbejegyzései tanúskodnak, de a Vízügyi Múzeum gyűjteményében megtalálható a gróffal utazó Paur Iván naplótöredéke, amelyből részletesen megismerhetjük az utazás körülményeit. Néhány nap története az írásból:

„Sept. 28. Gyöngyösről reggeli 7 órakor indultunk és Kápolnán lovakat váltván dél felé Egerbe értünk s hosszasan ebédeltünk ott Lévay kanonoknál... A hosszas ebéd miatt csak 3 óra tájban szabadulhatván Kövesden és Harsányban lovakat váltva estére Miskolcra értünk... Túl a dombon a gróf üveges zárt kocsija, mellyben akkor a gróf komornoka és Németh esküttje üle, feldült...

Sept 29. Az eltört üveges zártkocsi megcsináltatása miatt Miskolcra csak mintegy 8 ½ órakor indultunk... Olasz Liszván lovakat váltván Patakra mintegy 4 ½ órakor érkeztünk. Ebéd előtt a református főiskola tanítói kara tisztelkedett a grófnál lelkes, de hosszas szónoklattal...

Oct. 3. Naményban értekezés. Ebéd deszkasátorban."

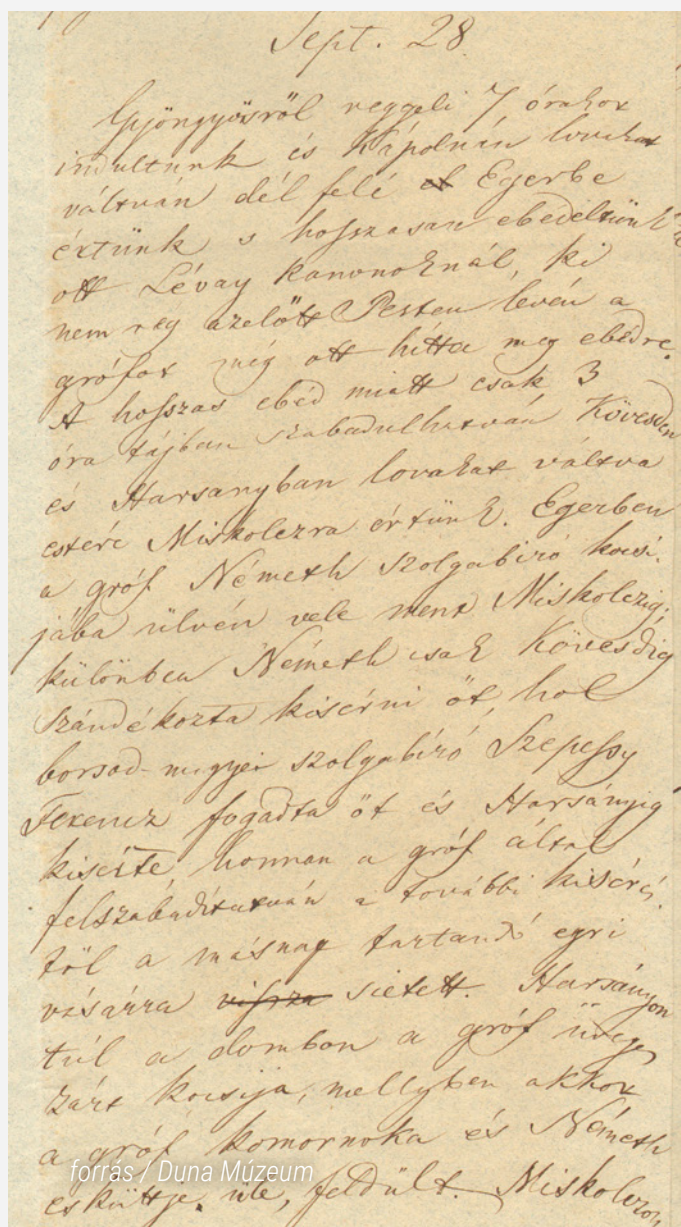
Október 5-én érkezett Debrecenbe, ekkor jegyezte be a Kollégium emlékkönyvébe a később jelmondattá vált szavait: *Magyarország rosszul volt, meglehetősen van, jobban lesz!*

Az út során Széchenyi szinte minden településen gyűléseken ismertette elgondolásait a Tisza és mellékfolyóinak egységes szabályozásáról, s igyekezett rábírni az érdekelt birtokosokat az összefogásra, az ármentesítő társulatok megalakítására. Az egyik legnagyobb hatású beszédét Vásárhelyi Pál jelenlétében mondta el Tiszadobon, Andrássy Gyula kastélyában. A jelenlévők a gyűlés végén megalapították az egyik első tiszai ármentesítő érdekeltséget, a Tisza-Dobi Társulatot.

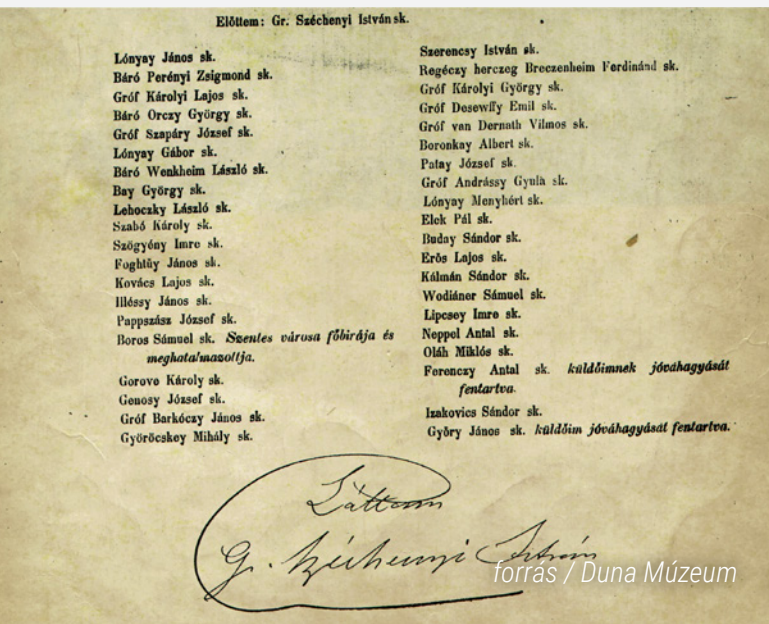
Paur Iván naplóját olvasva azt gondolhatnánk, hogy Széchenyi csak rajongókkal találkozott, ám nem mindenhol fogadták lelkesedéssel a grófot. Szolnokra érve díszebédek és vacsorák helyett csak macskazene várta, a szegényes kocsmában mindenkinek magának kellett fizetnie a fogyasztását. A Szolnok környéki birtokosok ugyanis attól tartottak, hogy a felsőbb szakaszokon elvégzett szabályozási munkák majd a nyakukra hozzák a vizet. A szolnoki látogatás mégsem volt hiábavaló, hiszen itt találkozhatott Békés megye küldöttjeivel, akik Széchenyi hatására megalakították Gyulán a Körös-szabályozó Társulatot.

Körútja utolsó szervezőgyűlését október 16-án Szegeden tartotta. Visszatérve Pestre összefoglalta gondolatait az „Eszmetöredékek, különösen a Tisza-völgy rendezését illetőleg” című röpiratában. Ezt meg-

RÉSZLET PAUR IVÁN ÚTINAPLÓJÁBÓL
(DUNA MÚZEUM)

forrás: Duna Múzeum

A SZERZŐDVÉNY SZÉCHENYI ALÁÍRÁSÁVAL (DUNA MÚZEUM)

küldte az összes érdekeltnek, egyúttal egy központi társulat szükségessége mellett érvelve 1846. január 19-ére kitűzte a Tiszavölgyi Társulat alakuló közgyűlését Pestre.

A gyűlésen a vármegyék, városok és birtokosok képviselői jelentek meg, a tárgyalások eredményeképpen január 26-án aláírták a Tiszavölgyi Társulat alapító okmányát, az ún. Szerződvényt, melynek eredeti, Széchenyi aláírásával ellátott példányát a Vízügyi Múzeum őrzi.

Ez a központi társulat teremtette meg a lehetőségét a folyó egységes szemléletű szabályozásához, és a munkák megindításához. A gróf a társulat választmányával augusztusban Tiszadobra utazott, ahol 27-én

a Dob és Szederkény közötti szakaszon megkezdődött a szabályozás kivitelezése. Az első ásónyom földet maga Széchenyi emelte ki. • Horváth István

ÉPÍTSÜNK JÓ CSAPATOT!

MITŐL JÓ EGY CSAPAT?

Sokféle emberből áll. Mindenki tudja és teszi a dolgát. Nem másét, a saját dolgát. Ha egy csapat egyforma emberekből áll, általában előbb-utóbb egy helyben toporgás jelenik meg. Olykor szükség van a másképpen gondolkodásra. Ezt fontos felismerni, és az ördög ügyvédjét legalább meghallgatni.

Megfelelő embert a megfelelő helyre! Mindenki jó valamiben és a legszerencsésebb az, ha azt is csinálja. Ehhez fontos visszajelzéseket adni a számára. Akkor is, ha jól csinál valamit, és akkor is, ha nem az elvárásoknak megfelelően dolgozik vagy viselkedik.

Ha valaki jó valamiben, hagyjuk kiteljesedni benne. Nem kell feltétlenül más területet is keresnünk számára, hacsak erre nincs igénye. Ez azt is jelenti, hogy nem kell, hogy mindenki mindent csináljon, mert senki sem jó mindenben! **Mindenki azt csinálja, amiben ő jó.** Ha ezt megtaláltuk, nyer a szervezet és nyer a munkatárs is.

A teljesítményértékelés során a beosztott nagyobb eséllyel ösztökélhető változásra, ha egy beszélgetés során lehetőséget adunk neki elmondani, ő hogyan értékeli magát, mert így láthatjuk, hogy mely területeket ítéli meg erősségeként, illetve melyeket fejlesztendőként, mint ha megmondjuk neki, hogy

miben kell változnia. A változás elősegíthető folyamatos visszajelzéssel, tudatossággal, továbbképzésekkel, pszichológus segítségével.

Természetesen fontos a közös cél, az alapvető szabályok betartása és betartatása. **Egy irányba kell húzni a szekeret**, mert csak így lehet hatékony a működés, így alkothatunk egy egységet! **Senki nem születik szuperhősnek és nem is kell annak lenni!** • *Vörösné Beretvás Arianna*

GYARAPSZIK A VÍZÜGYES CSALÁD

Szeretettel gratulálunk Németh Gábornak és feleségének, második fiúgyermekük születése alkalmából!

Németh Máté Tamás 2020. december 31-én látta meg a napvilágot, csodát hozva a szigetszentmiklósi kárelhárítás borús napjaiba. **Sok örömet és jó egészséget kívánunk a Családnak!** •

ÉRKEZŐ KOLLÉGÁK

NOVEMBER

Dr. Seres András Tamás – Országos Vízelző Szolgálat

Szántó Regina – Belvízvédelmi Osztály

Szigligeti Szilvia – Számviteli Osztály

Szamosfalvi Patrícia – Közbeszerzési Osztály

DECEMBER

Dr. Biharyné Gitta – Projekt Műszaki Osztály

Ivaskó Csaba – Települési Vízgazdálkodási Osztály

JANUÁR

Kovács Emese Gizella – Adattári Osztály

Seregi Ferenc – Projekt Műszaki Osztály

FEBRUÁR

Somogyi Edina – Települési Vízgazdálkodási Osztály

Dr. Csonka Gergő – Közbeszerzési Osztály

BÚCSÚZUNK

Sajnálattal tudatjuk, hogy életének 58. évében, 2021. február 8-án elhunyt **Gergely László Károly** kollégánk. Laci 2019-től dolgozott az OVF Projekt Műszaki Osztályán projektvezetőként. Nagyon fog hiányozni a munkához való hozzáállása, szorgalma, közvetlen stílusa!

ÚJRA MEGJELENIK A VÍZÜGYI KÖZLEMÉNYEK

A *Vízügyi Közlemények* hazánk legrégebbi vízügyi szakfolyóirata. 141 évvel ezelőtt, 1879-ben jelent meg jogelődje, a Kultúrmérnöki jelentések. A lapot Kvassay Jenő alapította és szerkesztette a magyar műszaki irodalom ápolása, a vízi munkálatok ismertetése és a velük kapcsolatos tudományos, gyakorlati-mérnöki, közgazdasági, illetőleg jogi kérdések megvilágítása céljából. 11 év után a folyóiratot átnevezték és 1890-től Vízügyi Közlemények elnevezéssel adták ki.

A *Vízügyi Közleményeknek* 1879 óta összesen 340 rendes és 24 külön füzete, illetve kötete jelent meg, 59 ezer oldal terjedelemben. Jelentőségét azonban nem ezek a számadatok mérik, hanem a folyóirat tartalma. A lap tanulmányait a magyar vízgazdálkodás célkitűzéseinek megfelelően állították össze úgy, hogy az a vízmérnökök és a vízgazdálkodással foglalkozó egyéb szakemberek széles körű munkájához és a gazdasági szakemberek tevékenységéhez mindenkor hasznos, tapasztalatokra épített tanácsokat adjon. A *Vízügyi Közleményekben* megjelent tanulmányok kiterjedtek a hidrológia, hidraulika, hidrogeológia, talajmechanika, vízkémia, alaptudományokra; valamint az árvízmentesítés és -védelem, vízrendezés és vízszabályozás, szennyvíz-elvezetés és -kezelés, víztisztítás és vízellátás, vízhasznosítás, vízvédelmek, vízépités, vízgazdálkodás és gazdaságtana, továbbá a vízjog szakterületeire, melyek rendre a gyakorlati vízmérnöki tevékenységekhez szükséges ismeretek fejlesztését segítették és szolgálták.

**NEM VOLT A VÍZGAZDÁLKODÁSNAK ÉS VÍZÉPÍTÉSNEK
OLYAN ÁGA, AMELYEKSEL A VÍZÜGYI KÖZLEMÉNYEK NE
FOGLALKOZOTT VOLNA.**

2004 óta – két tematikus különszámot nem tekintve – a folyóirat megjelenése szünetelt. Elkészült viszont a Vízügyi Közlemények teljes állományának digitálisan elérhető anyaga, kereshető, hasonmás formátumban, amely megtekinthető és letölthető a HUNGARICANA közgyűjteményi portálon (www.hungaricana.hu).

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság úgy döntött, hogy 2020-tól újraindítja e nagy múltú folyóiratot. A Vízügyi Közlemények az eredeti, 140 évvel ezelőtti koncepció mentén születik újjá. A folyóirat egyes számait a magyar vízgazdálkodás célkitűzéseinek megfelelően állítjuk össze úgy, hogy az a vízmérnökök és a vízgazdálkodással foglalkozó egyéb szakemberek széles körű munkájához, és a gazdasági szakemberek tevékenységéhez mindenkor hasznos, tapasztalatokra épített információkat adjon. Az a célunk, hogy a Vízügyi Közleményekben megjelenő tanulmányok a gyakorlati vízmérnöki tevékenységekhez szükséges korszerű ismereteket adják közre. Úgy tervezzük, hogy a vízgazdálkodásnak és vízépítésnek lehetőleg minden ágával foglalkozzék a folyóirat.

Célunk bemutatni a vízügyi szakma széles köre előtt álló feladatokat, az ezekkel kapcsolatos nehézségek megoldatlansága esetén várható károk, illetve következmények hatását. Keressük a problémák megoldásának lehetséges módjait. Ezzel, mintegy ösztönözzük a kutatás-fejlesztés, illetve innováció területén dolgozókat a témaválasztásra. Fóruma kívánunk lenni a szakmai vitáknak, ahol a gyakorlat által felvetett kérdések megválaszolására tett kísérleteket, illetve azok eredményét ütköztetjük. Ötleteket kívánunk adni a doktori képzésben résztvevő hallgatóknak a témaválasztásra, és fórumot biztosítunk eredményeik publikálására.

Nem célunk, de nem is zárjuk ki új tudományos eredmények publikálását, azonban koncentrálnak a gyakorlatban kipróbált, bevált módszerek, eljárások tapasztalatainak bemutatására, hogy az egyedi eredményekből széleskörűen kamatoztatott sikerek legyenek.

Vállaljuk egy-egy nagyobb vízépítési beavatkozás kiviteli vagy megvalósulási folyamatának ismertetését is a közbeszerzéstől az üzembe helyezésig, különös figyelemmel a jobbítás érdekében levonható tanulságok megismertetésére.

Helyt kívánunk adni a vízügyi történelem jelentős eredményeinek megismertetésére. Törekszünk arra, hogy az időszerű vízgazdálkodási feladatok ellátása, megoldása esetén a hazai gyakorlatból meríthető történelmi példákat bemutassuk.

A folyóirat megtartja korábbi méretét, tördelését, betűtípusát. Lényeges változás azonban, hogy az egyes folyóirat számok színes nyomtatásban jelennek meg, illetve minden egyes szám digitális formában is elkészül és online is olvasható lesz. Úgy tervezzük, hogy az internetes hozzáférés lehetőségéről minden új példányszám megjelenésekor értesítést küldünk az egyetemeknek, az érdekeltek széles körének, az országos és megyei könyvtáraknak. A szerkesztőbizottság tagjainak kiválasztásánál komoly szempont volt, hogy segítségükkel minél szélesebb körben lehessen cikkírókat elérni. Az újjászülető Vízügyi Közlemények – a kor kívánalmainak megfelelően –

LEKTORÁLT FOLYÓIRATKÉNT JELENIK MEG, MAGYAR ÉS ANGOL NYELVŰ ÖSSZEFOGLALÓVAL.

Egyelőre évi két számot jelentetünk meg, 2020-ban ezek a következők voltak: egy emlékszám a 170 évvel ezelőtt született Kvassay Jenőről, és egy emlékkötet az 1970. évi Tisza-völgyi árvízről. A Kvassay-emlékszám digitálisan elérhető a következő linkre kattintva: / [LINK](#) / • Dr. Váradi József, Dr. Szlávik Lajos

NYÚLGÁT ÉS CSERJÉZÉS

Számomra nagyon tanulságos, amikor a felnőttképzések befejeztével levizsgáztatjuk az iskolapadokat egyébként már régen elhagyó, s most újra tanulásra biztatott hallgatókat. Ebből lemérhető, hogy adott esetben a gátakon, a laboratóriumokban, az üzemekben mennyire felkészült „kollégák” teljesítenek majd napi szolgálatot.

Víziközmű és vízminőség-védelmi szakterületen a szolgáltatónál rendszeres továbbképzés folyik, mivel az ő érdekük is az, hogy a náluk dolgozó szakemberek ne csak gyakorlati tapasztalattal, hanem az ehhez szükséges elméleti háttértudással is rendelkezzenek. Ezzel kapcsolatban velünk, vízügyesekkel közösen szervezett képzésben is gondolkodnak a jövőt illetően.

Árvízi szakterületen ugyanezt a felelősséget a vízügynek kell felvállalnia. A szakaszokon dolgozó közfoglalkoztatottak közül sokakat „iskoláztak be” az elmúlt években. Ezek a képzések iskolarendszeren kívüliek voltak, időtartamukat tekintve kétszáz órásak, elméleti s gyakorlati oktatással együtt.

Mindkét területen nagyon jól megmutatkozik az, hogy mennyire nagy szükség van az ágazatban a felnőttoktatásra is, egyfelől azért, hogy megértsék a munkavégzésük elméleti

alapjait, másfelől, hogy a kollégák legalább ekkor szembesüljenek azzal,

MILYEN IS AZ, AMIKOR MEGMÉRETTETNEK, S EGYÜTT GONDOLKODHATNAK A FELMERÜLŐ PROBLÉMÁK MEGOLDÁSÁN,

vagy esetleges innovációs lehetőségeken. Általános tapasztalatként elmondható, hogy a vízügyi közfoglalkoztatottak képzése sokkal nehezkesebb, az iparban dolgozóké pedig sokkal olajozottabb. A magyarázat kézenfekvő, a differencia pedig betudható a motivációs lehetőségeknek, és a bemeneti iskolázottságnak együttesen.

Meg kell említeni azokat a vízügyes kollégáinkat is, akik egy-egy ilyen képzés alkalmával kemény heteket, hónapokat töltenek el pedagógus szerepben, az esetek többségében előzetes oktatási gyakorlat nélkül. Köszönjük odaadó munkájukat!

„Beszélni nehéz”, vizsgázni pedig még nehezebb összeszedetten, lényegre törően annak, aki kizárólag fizikai munkát végez, s mindennapi rutinja során ezt kevésbé teszi meg. A tavalyi vizsgákon a megszokottnál is nehezebb dolgunk volt: a bizottsági tagok fél arca maszkkal eltakarva, így maradt biztatásnak a szem körüli mimika. Első vizsgámról az a visszajelzés érkezett felém, hogy a mosolyom segített - ez a gesztus így kicsit nehezkés volt. Most ilyen időket élünk.

A lényeg, hogy minden víziközműves tanuló tudja például, hogy mi a fizikai és a kémiai tisztítás, s minden gátőr tanuló ismerje, mi is a nyúlgát és a cserjézés. Ez a tapasztalat. A vizsgák során én mindig arra törekszem, hogy a tananyagból minél több szakkifejezés maradjon meg a fejekben. Nem mindegy, hogy „szalon” hurka vagy szanol hurka, „pálcika” vagy mérőhenger, „fújóág” vagy nyomóág. Talán megragadt a helyes...

És még egy fontos dolog: mindig vannak, akik miatt megérte a képzés, akiket nem mulasztunk el arra ösztökélni, hogy folytassák tovább a tanulást. Gratulálunk azoknak, akik 2020-ban sem futamodtak meg előlünk! ● *Rajz Renáta*

ELLENŐRZÉS A FŐIGAZGATÓSÁGON

ELLENŐRZÉSI BIZONYÍTÉKOK

Kezdjük azzal, hogy a belső ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenység. Bizonyosságot pedig bizonyítékok alapján nyerhetünk. Vonatkozó szabályozásunk szerint a belső ellenőrzési jelentésben foglaltakat elegendő, megbízható és hasznos ellenőrzési bizonyítékokkal kell alátámasztani. Erre különösen alkalmas: az eredeti okirat, a bizonylat, a másolat, a kivonat, a tanúsítvány, a közös jegyzőkönyv, a fénykép és a videofelvétel, illetve a szakértői vélemény. Felhasználható a (többes) nyilatkozat, valamint az informatikai rendszerben rögzített és feldolgozott adat. Szakmai szempontból az ellenőr által értékelt információknak és bizonyítéknak a fenti hármasszempontnak kell megfelelni.

- Elégséges a bizonyíték, ha egy független, tájékozott személy ugyanazon következtetést vonhatja le belőle.
- Megbízható a bizonyíték, ha mérvadó és lehetőségekhez képest szakmailag helyes módszerek alkalmazásán alapul.
- Hasznos, vagyis releváns és fontos a bizonyíték, ha logikai kapcsolatban áll azzal, aminek a feltárására irányul.

Na, de mi a helyzet a gyakorlatban? Columbo hadnagy hogy csinálná? A gyilkosság bizonyításához nyilvánvalóan szükséges egy áldozat, egy gyilkos fegyver, és persze indíték. A költségvetési szerveknél: bármi bizonyíték, ami egy tranzakció szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes lebonyolítását támasztja alá. Konkrétan: szerződések, teljesítést igazoló dokumentumok, átutalási bizonylatok, átadás-átvételi jegyzőkönyvek. Hasonló bizonyítékokat keresnek a vízügy belső ellenőrei is.

Pénztárellenőrzésnél pénztárbizonylatok és szabályzataik. Gépjármű-ellenőrzésnél menetlevelek, engedélyek, üzemanyag- és szervizszámlák, a járműkövető-rendszer adatai. Vízvédelmi beavatkozások ellenőrzésnél: előrejelzések, bejelentések, elrendelő kormányrendeletek, a védekezési információs rendszer dokumentumai, hatályos szabályozók. Épülő védművek vizsgálatánál: tervek, szerződések, projekt-dokumentumok, átadási jegyzőkönyvek, maga a műtárgy. Közfoglalkoztatottak ellenőrzésénél: munkaszerződések, egészségügyi dokumentumok, munkanaplók, jelenléti ívek, fényképek.

Mi nem bizonyíték? A névtelen feljelentő levél, interjú az ellenőrzöttel, vagy a városi legendák („Azt mondta, hogy...”).

Technikailag az ellenőrzési bizonyítékok két irányból szerezhetők be:

az ellenőrzöttől, illetve egyéb (akár külső) adat-szolgáltatótól (Ilyenkor a közgazdasági és emberi-erőforrás szakterület többnyire megkerülhetetlen). Fontos az adatok ütköztetése is: vevő/szállító, munkáltató/munkavállaló, gazdasági/műszaki szakterület, irányító/ellenőrzött szervezet.

Mérlegelhető, hogy amennyiben a bizonyítékokhoz ésszerű költségek mellett nem lehet hozzájutni, illetve azokat más forrásból kell megszerezni, az milyen hatással van az ellenőrzésre.

Jó ellenőrzésnél a bizonyíték vitathatatlan: ugyanazt érti főigazgató, ellenőr és ellenőrzött. Nem kell beismerő vallomás, nincs koronatanú.

- *Katona Tamás*

